

La mare de

ARXIU

Un cop més, el sopar va desvetllar els noms dels guanyadors dels premis literaris que convoca l'editorial 3i4. Aquesta vegada, els triomfadors foren Rafel Escobar, a l'Andròmina de narrativa, Anna Papiol, al Joan Fuster d'assaig, i Vicent Coll, en poesia.

Miquel Batllori, homenatjat durant el sopar, rep la felicitació del conseller Joan Guitart.

D'esquerra a dreta, Matilde Salvador, Núria Feliu, Carme Alborch i Queti Valera.

Alguns membres dels jurats: Joan Francesc Mira, Josep Piera i Joan de Sagarra.

Eduardo Mendoza, Jaume Cabré. Màrius Serra, David Castillo i Francesc Parcerisas també feren de jutges.

El conseller de Cultura del Govern Bal Bartomeu Rotger, amb Eulàlia Vin. Molts polítics hi eren presents.

Núria Espert, que va recitar uns quants poemes d'Estellés, va saludar la viuda del poeta de Burjassot.

El record i l'homenatge a Guillem Aguiló també va tenir el seu espai. Els pares del jove assassinat en foren testimoni.

El comissionat d'Afers Exteriors, J Vallvé, amb Arcadi Garcia i el director general de la CCRTV, Joan Granados.

totes les nits

Un nou escenari, la Fira de Mostres, un públic cada volta més divers i uns homenatges sempre emotius: Els ingredients d'un sopar Octubre.

Pavelló Nord-C. Fira mostrari Internacional de València. Una inabastable estructura metàl·lica –rombes i triangles– enganxada a una làmina de vidre. Grandiositat a la màxima expressió. 1.500 convidats perduts en la immensitat interior. Una estança còmoda però excessiva. Massa gran per uns, massa dispersa pels altres. Massa tot. Els costums tiren i la fira queda lluny de la capital. Igualment, les entrades s'havien exhaurit. *Nevermind*. Com fos, el 30 d'octubre de 1993 qui no era allà, a la Fira, als Octubre, no era enlloc. Els consellers de Cultura, el triangle Pedraza-Rotger-Guitart, Ignasi Farreres, conseller de Treball de la Generalitat de Catalunya, càrrecs intermedis, des del director de l'IVAM, J. F. Yvars, al crític literari Ramon Pla reconvertit en director general d'ensenyament universitari. Diputats a Madrid com Joaquim Ferrer, Pilar Rahola o Ciprià Ciscar. El cap del govern andorrà, Òscar Ribas, la tinent d'alcalde de Barcelona, Eulàlia Vintró, i molts –tants– més que caldria esmentar.

La nit s'anunciava embriagadora. Romário, fulgor brasiler, havia engaltat tres gols als cagamandúrries de l'Atlético de Madrid. El receïós Ferran Torrent passejava orgull barcelonista minuts abans d'asseure's a fer complot amb Ramon Barnils i Vicent Martí, bufanda vermella fins als peus, o la veritable presència *indirecta* de tota la jornada.

L'escàndol d'aquests Octubre era ell, periodista fusterià i planòfil. Tothom en sabia l'argument. La presentació al premi Andròmina de narrativa d'un dietari inèdit de Joan Fuster (del 31-VII-54 al 2-X-55) que Martí havia enviat sota el pseudònim de *Donzell amarg*. I les passions desbocades que, el migdia del divendres 29 d'octubre, va congriar un exultant membre del jurat del premi quan va revelar, davant una munió de periodistes i curiosos, l'existència d'un teòric text fusterià enviat per un periodista de no sabia ben bé on. El fundador entusiasta de l'excel·lent –almenys per única– Associació d'Amics, Coneguts i Salutats de Josep Pla i regidor de turisme d'Altea pel PVN, Vicent Martí, es col·locava a l'epicentre del sarau. La polèmica –apòcrif?, roboratori?, reescriptura?– permet tots els matisos, però el jurat d'aquesta edició va preferir “no

fer-se còmplice d'aquesta espècie d'aventura” per preservar la “memòria de Fuster” que, a hores d'ara, segueix a mans del seu hereu universal, Josep Palacios. En cas que aquest original s'autentifiqués del tot, això podria forçar l'edició d'altres textos, dietaris com aquest, per tant, la decisió del jurat de l'Andròmina no tanca el cas. Tot just l'obre. El contraplà de Martí, als Octubre, era la seva amiga Carme Alborch, estiuèjant històrica d'Altea. Tota la cordialitat llepafílica se centrava sobre ella: *Profidén* Alborch estava encantadora, vestia de vellut lila i somreia als amics, coneguts i saludats que s'acostaven a la taula estel·lar de la festa estrella. El bronzir de les abelles no s'havia d'aturar en tota la vetllada.

I a les postres del sopar, en plena onada etílica, les notícies del Barça s'escampaven com un rumor empestat: potser perdiem quatre a tres. Joan Granados, el director de la CCRTV, realment desesperat, es feia confirmar pels cambres la notícia luctuosa i Rafael Ribó, després d'informar-se'n telefònicament, es dedicava un lament sarcàstic:

—Haurem de tornar a començar.

Ningú va adonar-se, per tant, que una cinquantena de becaris de la Universitat Autònoma de Barcelona regalaven un ram de roses a Tina Soler, ànima matriarcal dels Encontres d'Escriptors, encarregada de totes les qüestions d'allotjament per als joves. A contravent, sense protocol, la vida subterrània dels Octubre premiava, en Tina, la petita galeria d'herois substancials que circulen per les venes dels Octubre: Emili, Faust, Queti, Begonya, Carles, María José... En l'altre extrem, prop de la tarima, les autoritats encetaven el Torres 10 acomiadant-se, també aquesta vegada, de tornar a casa d'hora. S'havien superat, malgrat tot, els ous de salmó a la cartoixana, una descomunal silicona de materials inconfessables. A l'hora del cigarret, cap a les dotze, començava la vetllada seriosa.

“No hi havia a València dos amants com nosaltres”, va recitar Núria Espert i van deixar d'importar les misèries del Barça. A les taules, van extingir-se converses i van entrar, de ple, en la nit de les imatges: La pell de gallina que tants es van notar quan Maria del Mar Bonet va dedicar *Truquen de matinada* a Guillem

ARXIU

El pare Batllori també va rebre la salutació de la ministra Carme Alborch.

Alborch amb la consellera Pilar Pedraza i l'omnipresent Eduardo Mendoza.

Enric Valor. L'escriptor de Castalla no va fallar a la seva cita anual.

Claudi Satué va delectar tothom amb la seva madura interpretativa.

RAFA GIL

El president d'Andorra, Òscar Ribas, acompanyat per Ciprià Ciscar i Pilar Pedraza. El cap de Govern va posar molt d'èmfasi en la solidaritat entre totes les terres de parla catalana.

Núria Espert, Carme Alborch i Maria del Mar Bonet, Tres dones a Vicent Andrés Estellés. La seva presència va esdevenir protagonisme absolut en la nit dels premis.

Andreu Alfaro i Manuel Vicent. Artistes i intel·lectuals de tot el país se citaren a la Fira de Mostres de València. La cultura és el principal àpat del sopar del Premis Octubre.

Agulló i l'onada d'afecte que es va endur Òscar Ribas, el cap del Govern andorrà, tot recordant la figura d'Estellés, "des de la meua andorranitat, que seria el mateix que dir des de la meua valencianitat". Pocs sabien que Ribas n'és lector fidel. I Ribas encara va trenar tota una declaració de principis: "M'omple de satisfacció restituir una ferma voluntat d'acollida, convivència i esperança per al nostre futur lingüístic i cultural" perquè parteix d'"una aspiració ben sentida: la solidaritat que hem de bastir entre totes les terres de parla catalana".

Llavors, el pare Batllori va pujar a la tarima. Imagineu-lo a contrallum, setinat i emporuguit davant un públic que va saber preservar el més estricte silenci perquè la seva veu prima se sentís arreu. El savi elegant recordava, dalt la tarima, que feia cinquanta anys del seu primer article sobre Ramon Llull i tot just ara s'adonava que havia dedicat la vida a estudiar-lo encara que d'una manera circumstancial i escadussera. La bateria d'aplaudiments li ho desmentia i commovia la carcassa blanquinosa i dúctil de l'humanista complet. València, "tota la Mediterrània de Ramon Llull", era casa seva. L'havien precedit les tres religions mono-teistes d'aquesta mar, que recitaven, en la veu de tres religiosos, petites glosses a la pau, l'ecumenisme i la tolerància llegides primer en català per Maria de la Pau Janer i Toni Mestre, els presentadors. Allò que va dir Muzaffar Mahmood Ahmad quedarà, potser, als annals de la llengua àrab perquè l'únic trellat que els espectadors van treure'n es reduïa a un puny alçat -primer i únic de la nit- i als regals que aquest clergue pakistanès, d'orígens remots, va fer a Carme Alborch i a Òscar Ribas: el sagrat Alcorà.

Quan s'acostaven les dues, arribaren els guanyadors. L'Andròmina fou per a *L'últim muetzi* de Rafel Escobar, una novel·la històrica sobre l'expulsió dels moriscos. Entremig, Eulàlia Vintró esmicolava el protocol llençant-se als braços de la seva amiga Anna Papiol, per felicitar-la en primer lloc. Havia aconseguit el Premi d'Assaig Joan Fuster per *La mirada de Narcís*, una exploració crítica sobre l'autocomplaença en l'art. I en poesia, Vicent Coll Pitarch s'endua el premi amb *Roda de solituds*, una obra construïda sobre la voluntat de resistir. Feia 25 dies que Vicent Coll havia sortit de la presó de Castelló. Hi va estar 15 mesos en total.

(Vaig conèixer Vicent Coll un dia de juliol de 1992, al pati escàs i polsegós que la presó de Carabanchel reserva als presoners en règim d'aïllament. La veu em sonava. Creia que l'havia sentit entre interrogatoris. Tots dos sabem la veritat d'allò i ens va confortar saber-nos intactes. Vicent no tenia res seu. Només un bolígraf. Va aconseguir folis i va començar a escriure...)

Oriol Malló